

รายงานสรุปบทเรียน

- ชื่อโครงการฝึกอบรม : การบริหารเงินสำหรับข้าราชการ
- วันที่เข้ารับการอบรม : ๙ เมษายน – ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๘
- สถานที่ : พัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)
- จัดโดย : OCSC Learning Portal ศูนย์การเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบบูรณาการสำนักงาน ก.พ.
- ผู้จัดทำรายงาน : นางสาวรัตนกร แสงเย็น ตำแหน่ง นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สามารถอธิบายความสำคัญของการเงินกับชีวิต โมเดลอิสรภาพทางการเงิน สภาพคล่องทางการเงิน การจัดการความเสี่ยง การแก้ปัญหาหนี้ และวิธีการวางแผนเกษียณรายได้ เข้าใจการบริหารการเงิน เรียนรู้วิธีการสร้างความมั่งคั่งให้กับตัวเองด้วยภูมิปัญญาทางการเงิน

สรุปเนื้อหาการฝึกอบรม

การเงินกับชีวิต

ในปัจจุบันการเงินเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตประจำวัน การศึกษา การทำงาน หรือการวางแผนในอนาคต ล้วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงินทั้งสิ้น การมีความรู้และวินัยทางการเงินที่ดี จะส่งผลให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมั่นคงมีความสุข และลดความเครียดจากปัญหาหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายที่เกินตัว ดังนั้นการมีทักษะทางการเงินจึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ต้องสามารถบริหารเงินได้ มีสภาพคล่องดี มีแผนจัดการความเสี่ยง และมีแผนเกษียณรายได้

โมเดลอิสรภาพทางการเงิน

อิสรภาพทางการเงิน หมายถึง การมีชีวิตที่หมดความกังวลทางการเงิน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการรายได้จากการทำงานอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และมีเหลือในรูปแบบทรัพย์สิน เพื่อให้มีเพียงพอใช้ในวันที่ไม่ได้ทำงาน และมีการปกป้องความเสี่ยงไว้ตามสมควร เพื่อป้องกันผลกระทบจากภัยที่อาจส่งผลทางการเงินในแต่ละช่วงชีวิต ดังนั้นโมเดลอิสรภาพทางการเงินก็คือการมีสุขภาพทางการเงินที่ดีนั่นเอง

สุขภาพทางการเงินที่ดี หมายถึง ภาวะที่บุคคลมีความมั่นคงทางการเงิน สามารถบริหารจัดการรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขและบรรลุเป้าหมายทางการเงินในอนาคตได้ ประกอบด้วยพื้นฐานสำคัญ ๖ เสาหลัก ได้แก่

๑) **มีสภาพคล่องดี** ในแต่ละเดือนจะต้องมีกิน มีใช้ และเหลือเก็บได้อย่างน้อยเดือนละ ๑๐% ของรายได้

๒) **ปลอดหนี้สิน** รู้วิธีประเมินตนก่อนสร้างหนี้ก้อนใหญ่ และหลักการเคลียร์หนี้ออกจากบัญชี ต้องไม่มีหนี้บริโภค เช่น บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด สินเชื่อส่วนบุคคล ที่ค้างชำระหรือไม่มีการจ่ายขั้นต่ำ และไม่มีหนี้นอกกรอบ

๓) **พร้อมชนความเสี่ยง** คือ มีการบริหารจัดการและเตรียมพร้อมรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เตรียมพร้อมรับมือกับเหตุไม่คาดฝัน รู้วิธีรับมือความเสี่ยงที่อาจทำลายความมั่นคงทางการเงิน เสียชีวิต เจ็บป่วย อุบัติเหตุ สิทธิพื้นฐานและประกัน จัดการได้ตามความเหมาะสม

๔) **มีเสถียรภาพ** เนื่องจากทุกคนอาจต้องเจอกับสภาพที่รายได้หายไปหรือลดลงอย่างกะทันหัน หรือมีความจำเป็นต้องใช้เงินอย่างเร่งด่วน เราควรมีเงินสำรองไว้อย่างน้อย ๖ – ๑๒ เดือน

๕) **สอดคล้องภาษี** เรียนรู้วิธีการวางแผนภาษีและสามารถใช้สิทธิค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อนต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

๖) **บันปลายมีทุนเกษียณ** มีการวางแผนว่าตอนเกษียณอายุจะต้องใช้จ่ายเท่าไร และมีการวางแผนการออมและการลงทุนไว้พร้อมสำหรับวันเกษียณจะได้มีเงินไว้ใช้จ่ายอย่างเพียงพอ

เครื่องมือสำหรับการบริหารจัดการด้านการเงิน

๑) **งบรายรับ - รายจ่าย** เป็นการจัดทำงบประมาณส่วนบุคคล บันทึกการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นประกอบด้วย ๔ โครงสร้าง ได้แก่ รายรับ เงินออม ค่าใช้จ่าย เงินคงเหลือ ซึ่งจะบ่งบอกถึงสภาพคล่องทางการเงิน ใช้ประมาณการที่มาของรายได้ เช่น เงินเดือน, ค่าจ้าง, คอมมิชชั่น, โบนัส, ค่าเช่า, ดอกเบี้ย, เงินปันผล ฯลฯ การออมเงิน เช่นลงทุนในกองทุนรวม พันธบัตรรัฐบาล ฯลฯ และค่าใช้จ่าย แบ่งเป็น ค่าใช้จ่ายคงที่ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายภาระผูกพัน เช่น ภาษี ค่าเช่า/ผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ค่าน้ำ-ค่าไฟ สาธารณูปโภค ประกัน ฯลฯ และค่าใช้จ่ายผันแปร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายไม่ผูกพัน เช่น ค่าเดินทาง อาหาร เสื้อผ้า เครื่องประดับ ฯลฯ เพื่อวิเคราะห์และวางแผนบริหารจัดการทางการเงินในช่วง ๖ – ๑๒ เดือนถัดไป ว่าในแต่ละเดือนมีจำนวนเงินคงเหลือหรือไม่ หรือมีจำนวนเท่าไร ส่วนนี้จะเป็นจุดที่บ่งบอกว่าเรามีสภาพคล่องหรือไม่ การจัดทำงบประมาณรายรับ - รายจ่ายนั้น จะทำเป็นประจำทุก ๖ เดือน ถึง ๑ ปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานะทางการเงินที่สำคัญ เช่น รายได้เพิ่มหรือลด ซื้อบ้าน ซื้อรถ ฯลฯ เงินออม และเงินลงทุนรายเดือน ควรมีรวมกันอย่างน้อย ๑๐% ของรายรับ เงินคงเหลือไม่ติดลบ กรณีเงินคงเหลือติดลบ ให้วางแผนแก้ไขก่อนสภาวะปัญหามาถึง

๒) **งบแสดงฐานะทางการเงิน หรืองบดุล** จะบ่งบอกถึงความมั่งคั่งของเรา ประกอบด้วยโครงสร้าง ๒ ส่วน ได้แก่ ทรัพย์สิน และหนี้สิน โดยใช้หลักกระแสเงินสดเป็นตัวแบ่งว่าอะไรคือทรัพย์สินหรือหนี้สิน

คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าการไม่มีหนี้เป็นลาภอันประเสริฐแต่ความจริงแล้วหนี้มีทั้งหนี้ที่เป็นประโยชน์และหนี้ที่ไม่เป็นประโยชน์ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกคือหนี้เงิน เป็นภาระที่สร้างขึ้นไม่จำเป็นด้วยเหตุผลอะไรก็ตามแต่จะเป็นภาระที่จะติดตามเราไปอีกหลายเดือน เช่น หนี้บริโภคต่าง ๆ หนี้บ้าน หนี้รถยนต์ ซึ่งหากมีมากจนเกินตัวจะเกิดภาระทางการเงินจนส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงินจนอาจทำให้ต้องมีการหยิบยืมเงินจากคนอื่น อีกส่วนคือหนี้รวย ในส่วนนี้จะเป็นการที่เราเป็นหนี้เพื่อนำไปลงทุนหรือหารายได้เพิ่ม เช่น การกู้เงินจากสถาบันการเงินไปซื้อบ้านหรือคอนโดเพื่อนำไปปล่อยเช่า ได้ค่าเช่ารายเดือนสูงกว่าภาระผ่อนต่อเดือน เกิดเป็นรายได้ที่เพิ่มขึ้นมา

การวางแผนการออม โดยการแบ่งเงินออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ พอร์ต C คือ เงินสำรองเผื่อฉุกเฉิน เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เป้าหมายคือ ๖ เท่าของรายจ่ายต่อเดือน หรือมีเงินสำรองใช้ ๖ เดือน โดยนำเงินส่วนนี้ออกเป็นประจำทุกเดือนนำไปเก็บในที่ที่สามารถรักษาสภาพคล่องได้ดี สามารถถอนมาใช้ได้ทุกเมื่อหากเกิดเหตุฉุกเฉิน

ส่วนที่ ๒ พอร์ต B คือ เงินเกษียณ เป็นการเก็บเงินทีละเล็กละน้อยเพื่อไว้ในยามเกษียณ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนเงินสำรองเลี้ยงชีพ หรือจะเป็นการลงทุนในกองทุนรวมกลุ่มที่มีสิทธิประโยชน์ทางภาษี อาทิเช่น RMF หรือ LTF รวมถึงประกันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประกันสะสมทรัพย์ ออมทรัพย์ หรือประกันบำนาญ

ส่วนที่ ๓ พอร์ต A สำหรับผู้ที่เก็บเงินออมเก่ง นอกจากจะเก็บเงินสำรองไว้แล้วยังเก็บเงินสำหรับสำหรับโอกาสในการลงทุนใหญ่ ๆ ที่จะผ่านเข้ามาในวันข้างหน้าได้ด้วย เช่น บางคนเก็บเงินไว้สำหรับดาวน์หรือซื้อสังหาริมทรัพย์ให้เช่า บางคนอยากมีธุรกิจนอกเวลาทำงาน เป็นต้น ซึ่งส่วนนี้จะมีหรือไม่มีก็ได้

หลายคนยังมีความเชื่ออย่างหนึ่งว่าคนที่หนี้สินเยอะไม่ควรออมเงินหากหาเงินมาได้ควรจะนำเงินทั้งหมดไปชำระหนี้เพียงอย่างเดียว ซึ่งในทางทฤษฎีนั้นก็อาจจะถูกต้อง แต่ในความเป็นจริงเราหาเงินมาได้ในแต่ละเดือนได้เงินมาหากเรานำเงินทั้งหมดที่หามาได้ไปให้คนอื่นก่อนเชื่อว่าหลายคนคงไม่มีความสุขกับชีวิตรู้สึกไม่อยากทำงาน ซึ่งข้อเท็จจริงของคนที่มีปัญหาภาระหนี้สินสามารถที่จะเก็บออมได้ อาจจะเริ่มจากเงินจำนวนไม่มาก นานวันเข้าก็จะสามารถมีเงินก้อนใหญ่ได้

การแก้ปัญหาหนี้สิน

ภาวะของผู้มีปัญหาหนี้สินจัดเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑) ผู้ป่วยทั่วไป เปรียบเหมือนผู้ป่วยทั่วไปในโรงพยาบาล ลักษณะอาการคือ คนที่มีรายได้ กินอยู่ใช้จ่ายในครัวเรือนทกลบหนี้ที่ต้องชำระ แต่ชำระหนี้ได้เพียงขั้นต่ำเท่านั้น แต่ยังพอมีเงินเหลือจ่ายสำหรับกินใช้ อยู่ในสถานะที่พอหมุนเงินได้แต่ต้องระมัดระวังเพราะมีโอกาสที่จะไม่มีเงินพอชำระหนี้ทั้งหมดได้

๒) ผู้ป่วยโคม่า เป็นผู้ป่วยที่มีอาการหนัก คือถึงแม้จะชำระหนี้ขั้นต่ำทุกรายการแล้วแต่ก็ไม่มีเงินเหลือพอสำหรับใช้จ่าย กลุ่มนี้ต้องรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน โดยคอยสังเกตว่าการเงินของตนเองเริ่มตึง ๆ แล้วหรือยัง สังเกตจากเมื่อเราเริ่มชำระหนี้เต็มจำนวนไม่ได้และชำระหนี้ขั้นต่ำทุกรายการ หรือดูจากอัตราผ่อนชำระหนี้ต่อรายได้ (อัตราผ่อนหนี้ต่อรายได้ = $\frac{\text{ยอดชำระรายเดือน}}{\text{รายได้ต่อเดือน}} \times 100$) สำหรับคนที่ไม่มีบ้าน ไม่มีรถ ไม่ควรเกิน ๓๐% สำหรับคนที่มีบ้านมีรถ สูงสุดไม่เกิน ๕๐% หรือหากเต็มที่สุดแล้วก็ไม่ควรเกิน ๕๕%

ขั้นตอนการปลดหนี้ ๕ ขั้นตอน

๑) หยุดสร้างหนี้เพิ่ม สิ่งสำคัญของการปลดหนี้คือต้องไม่ก่อหนี้เพิ่ม

๒) ทำรายการว่ามียอดหนี้ทั้งหมดจำนวนเท่าไร จากแหล่งไหนบ้าง และมียอดชำระขั้นต่ำต่อเดือนเท่าไร

๓) หาเงินก้อนที่ปลดภาระมาชำระหนี้ เงินที่ปลดภาระคือเงินที่ไม่ได้มาจากการกู้ยืม หรือเงินที่ไม่ต้องจ่ายคืน เช่น เงินโบนัส เงินรางวัล รายได้พิเศษ และเลือกปิดยอดหนี้กลุ่มที่มีดอกเบี้ยสูงก่อนเป็นอันดับแรก เช่น หนี้บัตรเครดิตหรือสินเชื่อส่วนบุคคล และมียอดชำระต่ำสุด

๔) สำหรับผู้ที่ยังมีเครดิตทางการเงินสามารถรีไฟแนนซ์ หรือกู้เงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าหนี้ที่มีอยู่มาปิดยอดหรือเพื่อมาลดภาระผ่อนชำระลง

๕) สำหรับผู้ที่เครดิตทางการเงินกู้ไม่ได้แล้ว แต่พอยังมีเงินเหลือต่อเดือน ๕๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท ถือว่ายังมีสภาพคล่อง นำเงินที่ยังเหลือมาปิดยอดหนี้โดยเลือกยอดที่เหลือน้อยและระยะเวลาใกล้ครบกำหนดก่อน ไม่กระจายจ่ายหนี้หลายยอด

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการทางการเงิน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ประการ คือ มีเหตุผล รู้จักพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันที่เราสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารด้านการเงินและเห็นผลจริง โดยการที่เราสามารถแยกแยะระหว่างความจำเป็นกับความต้องการได้ มีความพอประมาณในการใช้เงินไม่ใช้จ่ายเกินตัวหรือเกินความจำเป็น และคิดให้รอบคอบไม่ใจร้อนรีบใช้จ่ายเงินโดยไม่คำนึงถึงระยะยาว มีแผนรองรับและเตรียมความพร้อมกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทางการเงิน ไม่ได้หมายถึงการลดทอนคุณภาพชีวิต แต่เป็นการสร้างความมั่นคงทางการเงินและความสุขที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีความรอบคอบ

การวางแผนทางการเงินเพื่อเป้าหมายระยะสั้นและลักษณะของคนที่เหมาะสมด้านการเงิน

เป้าหมายระยะสั้นเป็นการวางแผนในระยะไม่เกิน ๓ ปี เช่น การวางแผนเรื่องการศึกษาต่อ การวางแผนแต่งงาน การวางแผนท่องเที่ยว เป็นต้น ในการวางแผนระยะสั้นก่อนอื่นต้องวางแผนเป้าหมายว่าเราต้องการนำเงินไปใช้เพื่ออะไรเพื่อตั้งวงเงินงบประมาณที่ต้องใช้ ถัดไปให้ดูว่ามีเงินออมและมีเงินเหลือที่จะนำมาใช้จ่ายเท่าไร เพื่อนำมาตั้งเป็นโจทย์ว่าในแต่ละเดือนเราต้องเก็บเงินจำนวนเท่าไร แล้วนำเงินจำนวนนี้มาตัดออกเพิ่ม หรือบางคนคิดว่าในช่วง ๒ - ๓ ปีนี้กว่าจะถึงเวลาตามเป้าหมายก็สามารถนำเงินส่วนนี้ไปออมโดยการฝากธนาคารก็ได้แต่ไม่ควรนำไปใช้กับการลงทุนที่มีความผันผวนมาก เช่น ทองคำ หรือ หุ้น

อุปนิสัยของคนที่เหมาะสมด้านการเงิน ๗ ข้อ

๑) ก่อนใช้จ่ายเงินต้องมีความยั้งคิด โดยเฉพาะยุคสมัยปัจจุบันนี้การใช้จ่ายเงินทำได้ง่ายและสามารถทำได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผ่านโทรศัพท์มือถือ ซึ่งจะทำให้เราตัดสินใจใช้จ่ายเงินได้ง่ายหากว่าเราไม่มีความยับยั้งชั่งใจ

๒) หลีกเลี่ยงการเป็นหนี้ ไม่หลงกลเทคนิคการขายหรือสิทธิประโยชน์ของสินค้าเชื่อไม่ว่าจะเป็น ผ่อน ๐% ๑๐ เดือน ๒๔ เดือน สิ่งนี้อาจทำให้เราคิดว่าเงินที่จ่ายไปจำนวนน้อย แต่จะกลายเป็นภาระของเราไปอีกยาวนาน

๓) มีระเบียบวินัยทางการเงิน มีการวางแผนการใช้จ่ายชัดเจน รวมถึงมีการจัดระเบียบของค่าใช้จ่ายไว้อย่างเป็นระบบ และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้

๔) มีความรับผิดชอบ สำหรับคนที่ประสบความสำเร็จด้านการเงินส่วนใหญ่เมื่อเห็นตัวเลขทางการเงินขาดเกินอย่างไร คนกลุ่มนี้จะไม่นั่งนอนใจ จะรีบคิดหาวิธีจัดการปัญหาทันที

๕) ไม่ดูแคลนเงินออม ไม่ผลัดวันประกันพรุ่งสำหรับการออมเงิน เริ่มออมเร็วก็มีเงินเก็บเร็วอาจเริ่มต้นที่ ๕๐๐ บาท ๑,๐๐๐ บาท เงินเพียงเล็กน้อยอาจจะไม่ทำให้เรารวยได้ แต่เงินเพียงเล็กน้อยนี้จะเริ่มเปลี่ยนนิสัยของเราโดยเฉพาะนิสัยเรื่องของความมั่งคั่ง เราเก็บเงิน ทีละน้อย กำลังใจเราก็ก้าว ความมุ่งมั่นที่อยากจะเก็บเงินให้ได้มากขึ้น ก็จะเริ่มมีมากขึ้น

๖) มองการไกล รู้จักวางแผนไว้ล่วงหน้าเสมอ เพราะเรื่องของเงินคิดเยอะดีกว่าคิดน้อย คิดยาวดีกว่าคิดสั้น

๗) มีความรู้ด้านการเงิน ๔ ข้อ ได้แก่ รู้จักวิธีหารายได้ให้ได้อย่างเพียงพอ บริหารเงินได้อย่างเหมาะสม รู้จักตัวเองและทำให้ตัวเองรู้จักเก็บออมได้ และสุดท้ายคือรู้จักวิธีการการลงทุน

เงินสำรองเผื่อฉุกเฉิน

เงินสำรองเผื่อฉุกเฉิน คือ เงินที่เก็บไว้สำหรับใช้จ่ายในสถานการณ์ที่ไม่คาดฝัน หรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น ตกงาน เจ็บป่วย หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิดอื่นๆ ควรมีสภาพคล่องสูง สามารถถอนออกมาใช้ได้ทันที ไม่ต้องกู้ยืมใครหรือไม่ต้องนำเงินส่วนอื่นมาใช้ ควรมีไว้อย่างน้อย ๓ - ๖ เดือน หรือ ๖ เท่าของค่าใช้จ่ายต่อเดือน

ภัยร้ายทางการเงิน

ปัจจุบันมีการหลอกลวงทางการเงินโดยหลอกเงินไปลงทุนเยอะมากขึ้นเรื่อย ๆ และสามารถเข้าถึงตัวเราได้ง่ายกว่าแต่ก่อน แต่ส่วนใหญ่ก็ยังคงมาในรูปแบบเดิมๆ คือ แชร่ลูกโซ่ ซึ่งจะมีข้อสังเกตว่าเป็นการหลอกลวงให้ลงทุนหรือไม่นั้นพิจารณาดังนี้

๑) ลักษณะของ แชร่ลูกโซ่โดยทั่ว ๆ ไปนั้นจะเป็นการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่สูงเกินจริง

๒) การลงทุนที่หลอกลวงมักจะมีคำพูดนี้อยู่ในคำโฆษณาชวนเชื่อนั่นคือ รับประกันผลตอบแทนหรือการันตีรายได้ เพราะการลงทุนนั้นมีความเสี่ยงและมีความผันผวน การรับประกันนั้นจึงเป็นเรื่องไม่จริง

๓) ถ้าการลงทุนนั้นบอกเราว่าถ้าชวนเพื่อนหรือคนรู้จักมาลงทุนเพิ่มเราก็จะได้ผลตอบแทนมากขึ้นแบบนี้ไม่ใช่แน่นอน เพราะการลงทุนนั้นโดยส่วนใหญ่แล้ว เป็นผลตอบแทนที่จะได้ส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นจะไม่มีมีการจ่ายค่าหัวคิว

๔) การลงทุนกลุ่มนี้มักจะเป็นการลงทุนกลุ่มที่ง่าย สบายไม่ต้องทำอะไร แค่อำนาจเงินไปวางไว้กับเขาแล้วก็รอผลตอบแทน

๕) ที่สำคัญคือต้องเชื่อกว่าการลงทุนนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ ก.ล.ต. แล้วหรือยัง ถ้าไม่มีการรับรองถือว่าการลงทุนที่มีความเสี่ยงมาก

ความเสี่ยงทางการเงิน

ความเสี่ยงทางการเงิน แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

๑) ความเสี่ยงทางการเงินส่วนบุคคล เช่น การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคนที่อยู่เบื้องหลังได้ หากบุคคลนั้นเป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัว รวมถึงการตกงาน ความเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ

๒) ความเสี่ยงทางการเงินต่อทรัพย์สิน เป็นกรณีที่ทรัพย์สินของเราเกิดความเสียหายอาจเกิดจากอุบัติเหตุ หรือภัยธรรมชาติ

๓) ความเสี่ยงต่อการรับผิดชอบ อาชีพบางอาชีพมีความรับผิดชอบที่เพิ่มเติมเข้ามาที่อาจจะถูกฟ้องร้องกล่าวโทษได้ เช่น แพทย์ ข้าราชการ หรือการไปค้ำประกันเงินกู้ให้กับบุคคลอื่น

๔) ความเสี่ยงทางการเงินจากบุคคลในครอบครัว บางครั้งเกิดเรื่องที่เราไม่คาดคิดกับบุคคลในครอบครัวที่เราหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบไม่ได้ เช่น ความเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ซึ่งบางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อทางการเงินมาถึงตัวเรา

การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน

องค์ประกอบของความเสี่ง ๒ องค์ประกอบที่สำคัญคือความรุนแรงและโอกาสในการเกิด พุดง่าย ๆ คือบางเรื่องหากเกิดแล้วมีความรุนแรงมากแต่โอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก การประเมินว่ามีความเสี่ยงมากน้อยแค่ไหนให้นำเอาความรุนแรงคูณกับโอกาสในการเกิด ตัวอย่างการวิเคราะห์ความเสี่ยง เช่น กรณีหากเราเกิดเสียชีวิตก่อนเกษียณเรามีภาระทางการเงินอะไรบ้างที่ทิ้งไว้ข้างหลัง ซึ่งตรงนี้แต่ละคนอาจมีมุมมองที่ต่างกันไป เช่น คุณพ่อลูกสองที่มีภาระทางครอบครัวมีภาระทางการเงินสูงความรุนแรงจะมาก นักศึกษาจบใหม่ดูแลตัวเองคนเดียวภาระทางการเงินน้อยความรุนแรงจะไม่มาก แต่หากคุณพ่อลูกสองแข็งแรงและดูแลสุขภาพของตัวเองดีมาก ความเสี่ยงทางการเงินก็ไม่มี แบบนี้โอกาสในการเสียชีวิตก็จะต่ำ พอดู ๒ องค์ประกอบนี้ก็จะถือว่าไม่รุนแรงมาก เป็นต้น

วิธีการจัดการกับความเสี่ยง

๑) หลีกเลี่ยงความเสี่ยง คือเมื่อเรารู้ว่าอะไรคือความเสี่ยงก็หลีกเลี่ยงไปเลย เช่น งานที่ทำความเสี่ยงมากก็เปลี่ยนงานไปหางานไม่มีความเสี่ยง

๒) ลดความเสี่ยง คือ เมื่อประเมินและรู้ว่าอะไรคือความเสี่ยงแล้ว เราหาวิธีที่จะทำให้ความเสี่ยงนั้นลดลง เช่น ต้องขับรถไปทำงานไกล ๆ เราก็รีบพักผ่อนให้เพียงพอและหลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

๓) โอนความเสี่ยง เป็นการถ่ายโอนความเสี่ยงไปให้คนอื่น เช่น การซื้อประกันสุขภาพ หรือประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งการเลือกซื้อประกันก็ต้องดูความจำเป็นเป็นอันดับแรกแล้วค่อยเลือกว่าจะเลือกซื้อประกันแบบไหน ทุนประกันเท่าไร

๔) รับความเสี่ยงไว้เอง เป็นการเตรียมการลดความเสี่ยงด้วยตัวเอง เช่น การเจ็บป่วยเล็กน้อยที่เราคิดว่าโอกาสที่ป่วยของเราไม่มาก เราก็เตรียมเงินไว้จัดการกับปัญหาความเสี่ยงของตัวเอง

การวางแผนภาษี

วิธีการคำนวณภาษี แบ่งเป็น ๒ วิธี คือ แบบเงินได้สุทธิ และ แบบเงินได้พึงประเมิน ในการที่จะนำมาใช้สามารถใช้ได้ทั้ง ๒ วิธี โดยหากวิธีไหนคำนวณมาแล้วเสียภาษีมากกว่าจะต้องใช้วิธีนั้น แต่สำหรับผู้มีรายได้เพียงทางเดียวให้ใช้วิธีคำนวณแบบเงินได้สุทธิ

วิธีคำนวณแบบเงินได้สุทธิ นำรายได้ หัก ค่าใช้จ่าย หัก ค่าลดหย่อน เมื่อทราบเงินได้สุทธิแล้วจากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับตารางบัญชีภาษี

คำนวณแบบเงินได้พึงประเมิน ดังนี้ เงินได้พึงประเมินทุกประเภทในปีภาษี (ไม่รวมเงินได้พึงประเมินประเภทที่ ๑ หรือ ๔๐(๑)) มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ ๑๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป คำนวณในอัตราร้อยละ ๐.๕ ของยอดเงินได้พึงประเมิน หรือเงินได้ประเภท ๔๐(๒) ถึง ๔๐(๘) x ๐.๕%

โครงสร้างของการคำนวณจะแบ่งเป็น ๔ ส่วน ส่วนแรกคือรายได้หรือภาษากฎหมายจะใช้คำว่าเงินได้ โดยจะนับเป็นปีภาษี คือตั้งแต่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ ธันวาคม ได้แก่ เงิน ทรัพย์สิน (ที่อาจคำนวณได้เป็นเงินที่ได้รับจริง) ประโยชน์ที่อาจคำนวณได้เป็นเงิน ค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนที่ ๒ ค่าใช้จ่าย จะแยกตามประเภทของรายได้ ไม่ได้หมายถึงค่าใช้จ่ายที่เราจ่ายจริงในชีวิตประจำวันแต่เป็นค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ดังนี้ (แยกประเภทของรายได้และอัตราที่หักค่าใช้จ่าย)

รายได้จากการ เป็นรายได้ประเภท 40(1)	
ประเภทเงินได้	หักค่าใช้จ่าย
1. เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส เบี้ยเลี้ยง	50% ไม่เกิน 100,000 บาท หากมีเงินได้ประเภทที่ 1 และ 2 ให้นำเงินได้ทั้ง 2 ประเภทรวมกันแต่หักได้ไม่เกิน 100,000 บาท
2. เงินได้จากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ฯลฯ	50% ไม่เกิน 100,000 บาท หรือตามจริง
3. ค่าแห่งกุติบิลส์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น	หักค่าใช้จ่ายไม่ได้
4. ดอกเบี้ย เงินปันผล ส่วนแบ่งกำไร ฯลฯ	ตามจริงหรืออัตราเหมา 30%
5. รายได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน การผลิตสัญญาเช่าซื้อ การผลิตสัญญาซื้อขายเงินผ่อน	ตามจริงหรืออัตราเหมา 60%
6. วิชาชีพอิสระ - ประกอบโรคศิลปะ - กฎหมาย วิศวกรรม สถาปัตยกรรม บัญชี ประณีตศิลปกรรม	ตามจริงหรืออัตราเหมา 30%
7. รับเหมาก่อสร้าง	ตามจริงหรืออัตราเหมา 60%
8. รายได้อื่น นอกเหนือจาก 1-7 *	ตามจริงหรืออัตราเหมา 40% และ 60%

ส่วนที่ ๓ ค่าลดหย่อน ได้แก่ ค่าลดหย่อนส่วนตัว ๖๐,๐๐๐ บาท ค่าลดหย่อนคู่สมรส ๖๐,๐๐๐ บาท ค่าลดหย่อนบุตร คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ค่าลดหย่อนบิดามารดา ท่านละ ๓๐,๐๐๐ (อายุ ๖๐ ปี เงินได้พึงประ-

เงินในปีภาษีไม่ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท) เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของคู่สมรส ตามที่จ่ายจริง ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท (บิดามารดาต้องมีเงินได้พึงประเมินในปีที่ลดหย่อนไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท) ค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ หักค่าลดหย่อน คนละ ๖๐,๐๐๐ บาท ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตตามจริง ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ฯลฯ ส่วนที่ ๔ คำนวณภาษีที่ต้องจ่าย นำรายได้สุทธิเปรียบเทียบกับตารางอัตราภาษีตามบัญชีฯ ด้านล่างนี้

บัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เริ่มใช้ปีภาษี 2560

เงินได้สุทธิ (บาท)	ช่วงเงินได้สุทธิ ของแต่ละชั้น	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1 - 150,000	150,000	ได้รับยกเว้น
150,001 - 300,000	150,000	5
300,001 - 500,000	200,000	10
500,001 - 750,000	250,000	15
750,001 - 1,000,000	250,000	20
1,000,001 - 2,000,000	1,000,000	25
2,000,001 - 5,000,000	3,000,000	30
5,000,001 บาทขึ้นไป	-	35

แนวคิดและวิธีการวางแผนเกษียณสำหรับข้าราชการ

การวางแผนเกษียณไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงวัยใกล้เกษียณเพราะหากรอให้ถึงอายุใกล้เกษียณจะเป็นเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงมาก ดังนั้นควรจะเริ่มวางแผนเกษียณตั้งแต่เริ่มทำงานเพื่อที่จะให้การประสบความสำเร็จตามแผนของเราเป็นเรื่องง่ายขึ้นและจำนวนเงินสะสมในแต่ละเดือนไม่มากจนเกินไป อันดับแรกจะต้องรู้ว่าการใช้ชีวิตของเราตอนเกษียณจะเป็นอย่างไร แน่นอนว่ารายได้จะลดลง รายจ่ายบางรายการก็จะลดลงเช่นกัน หนี้ต่าง ๆ ก็อาจจะหมดแล้ว แต่ก็มีบางรายการอาจจะเพิ่มขึ้น แล้วหาหยอดค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน นำมาคำนวณค่าใช้จ่ายต่อปีเสร็จแล้วนำมาคูณกับจำนวนปีที่คาดว่าจะอยู่หลังเกษียณ เช่น ค่าใช้จ่ายต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ บาท คาดว่าจะมีชีวิตอยู่อีก ๒๐ ปี คำนวณได้ดังนี้ (๑๒ x ๒๐,๐๐๐) x ๒๐ = ๔,๘๐๐,๐๐๐ บาท และเผื่อเงินเพื่อ (๔,๘๐๐,๐๐๐ x ๒) โดยการคูณด้วยสอง รวมเป็น ๙,๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือให้เราลองการวางแผนเกษียณในลักษณะเป็นเงินก้อน กรณีที่เรามีเงินก้อนที่จะได้รับตอนเกษียณอยู่ก็สามารถมาช่วยลดจำนวนเงินที่เราต้องเก็บได้ เงินก้อนที่ว่าก็เช่นข้าราชการก็มีเงินบำนาญ หรืออาจจะมียอดเบี้ยพันทันตร เงินปันผลกองทุนรวมต่าง ๆ หรือบางคนมีธุรกิจส่วนตัวก็จะมีรายได้ไว้ใช้หลังเกษียณได้ ทั้งนี้เราสามารถเลือกทำได้หลายวิธีผสมผสานควบคู่กันไป

การบริหารเงินหลังเกษียณ แนวคิดและหลักการบริหารเบื้องต้น

- ๑) เคลียร์ยอดหนี้ก้อนใหญ่ให้หมดก่อนเกษียณ ๔ – ๕ ปี
 - ๒) การจัดสรรงบการเงินเพื่อจะใช้จ่าย
 - ๓) ห้ามแบ่งหรือมอบให้คนอื่นจนกว่าจะจัดสรรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- ในการจัดสรรเงินควรแบ่งเงินเป็นส่วน ๆ โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่าย และเพื่อการลงทุน

กฎแห่งความมั่งคั่ง ๙ ประการ

- ๑) ความมั่งคั่งเริ่มด้วยการควบคุมค่าใช้จ่าย (ไม่ใช่เงินที่หาได้)
- ๒) สร้างทรัพย์สินก่อนซื้อหนี้สิน
- ๓) วางแผนเกษียณตั้งแต่วันแรกที่เริ่มทำงาน
- ๔) เตรียมพร้อมรับมือกับเรื่องร้าย ๆ (แล้วชีวิตจะพบเจอแต่เรื่องดี ๆ)
- ๕) ลงทุนในความรู้เป็นอันดับแรก
- ๖) ลงทุนเพื่อกระแสเงินสด
- ๗) บริหารเงินอย่างมีระบบและเป็นระเบียบ
- ๘) รวยไม่ได้ถ้าให้ไม่เป็น
- ๙) เมื่อคิดแล้วต้องลงมือทำถึงจะมีความสำเร็จ

สรุปหลักสูตรการบริหารเงินสำหรับข้าราชการ

หัวใจสำคัญของการบริหารเงินคือการมีความรู้ด้านการเงิน จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปเรื่องของการจัดการทางการเงิน ๔ มิติ ดังนี้

- ๑) การหารายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย
- ๒) การบริหารค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมเพียงพอต่อรายได้และมีเงินเหลือเก็บออม
- ๓) การจัดการด้านการออม
- ๔) เริ่มศึกษาหาความรู้เรื่องการลงทุน

โดยทั้ง ๔ มิติ หารายได้ ใช้จ่าย ออม ลงทุน ทั้งสี่ด้านนี้ถือเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการภายใต้หลักที่เรียกว่าสุขภาพทางการเงินที่ดี แน่นอนว่าทุกคนอยากมีความมั่งคั่งและมีความสุขในวัยเกษียณแต่เราจะไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร เราจำเป็นต้องมีสุขภาพทางการเงินที่ดีในทุก ๆ วัน ทุก ๆ เดือน ทุก ๆ ปี และตลอดไป การเงินกับชีวิต เป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก การมีทักษะในการจัดการเงินไม่เพียงช่วยให้มีชีวิตที่ไม่ลำบากในปัจจุบัน แต่ยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างอนาคตที่มั่นคงและมีคุณภาพ การเริ่มต้นวางแผนทางการเงินตั้งแต่วันนี้ คือก้าวแรกของชีวิตที่มั่นคง

ประโยชน์ที่ได้รับ

สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการบริหารจัดการการเงินของตนเอง เพื่อให้มีสถานภาพทางการเงินที่ดี มีแผนสำหรับรับมือกับความเสี่ยงทางการเงินที่อาจจะเกิดขึ้นกับชีวิต และเป็นแนวทางสำหรับวางแผนเกษียณอายุราชการ เพื่อให้มีเงินใช้จ่ายเมื่อถึงวัยเกษียณ